

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ В ІНТЕРЕСАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

На початку ХХІ століття людство постало на межі кризи цивілізації, яка включає не лише економічну, але й екологічну, демографічну та соціальну складові. Однією з проблем, які постають перед суспільством, у зв'язку із розвитком науково-технічного прогресу, є проблема взаємодії природи та суспільства. Незважаючи на значні зусилля, які застосовує людство, проблема забруднення навколишнього середовища є однією з найгостріших. Забруднення і неконтрольоване руйнування біосфери відбувається на тлі руйнування моральних норм і цінностей у свідомості мільйонів людей. Тому, враховуючи невідворотне зростання впливу антропогенного чинника на довкілля слід приділяти значно більше уваги якості людських ресурсів, які на рівні з природними ресурсами, виробничим потенціалом є важливим фактором сталого розвитку суспільства.

Головним фактором, що визначає безпечну перспективу розвитку суспільства стала екологічна стабільність, яка визначається, як імовірність стійкого, стабільного функціонування біосфери у просторі і часі при визначених вимогах до забезпечення оптимальних умов збереження і подальшого розвитку життя на нашій планеті. Екологічна безпека стає більш фундаментальним критерієм ефективності суспільного розвитку, усуваючи на другий план економічні показники. Сучасний спосіб життя, цінності, які людина отримала в часи індустріалізації суспільства повинні бути докорінно змінені. Саме тому, слід не лише використовувати давні культурні традиції, але й пропагувати нову, екологічну культуру, цінності якої мають на меті сприяти розвитку нових світоглядних установок, формуванню творчої людської особистості.

Сталий розвиток, головне завдання якого полягає у збереженні людства та природного довкілля – це процес, пов'язаний з духовним станом людини, який залежить від її думок та дій. Духовність людини та її світогляд залежать від рівня свідомості, який вдосконалюється через систему освіти. Сьогодні система екологічної освіти та виховання є одним із основних факторів переходу до сталого розвитку та повинна забезпечити екологічну свідомість, яка здатна формувати суспільну думку, політичну волю громадян, а також викликати довіру в соціумі. Тому підвищення якості екологічної освіти набуває все більшої актуальності.

Сучасна екологічна освіта одне з ключових місць відводить вищій школі. Екологічна освіта та виховання є самостійним елементом загальної системи освіти, які в контексті концепції сталого розвитку набувають статусу інтегруючого освітнього фактора. З огляду на це визначається їх стратегічна мета та основні напрями. Формування особистості з високим рівнем екологічної культури, свідомості і поведінки, які є складовими її гуманітарної культури і способу життя є головним завданням екологічного виховання. На це мають бути спрямовані вся структура, зміст і методи навчання.

Якщо екологічна освіта людини визначається сукупністю її знань про особливості взаємодії суспільства та природи, то екологічне виховання має набагато складніший зміст, оскільки окрім екологічних знань охоплює широкий спектр людських якостей і характеристик. Екологічне виховання – це процес систематичного та цілеспрямованого впливу на духовний і фізичний розвиток особистості з метою формування екологогуманістичного світогляду, підготовки до виробничої громадської та культурної діяльності. Екологічне виховання викликане потребою часу і є одним з провідних напрямків виховання молоді у сучасній вищій школі.

В умовах сьогодення, підготовка висококваліфікованого спеціаліста з будь-якої спеціальності, в тому числі і гірничого інженера, вже не можлива без екологічної складової. Інженерна освіта, яка в світі вважається однією з найбільш затребуваних, реалізує соціальне замовлення суспільства – підготовку професійно компетентного, конкурентоспроможного та ініціативного спеціаліста, який володіє екологічною культурою. Наявність екологічної культури допомагає майбутньому гірничому інженеру усвідомити власний виховний потенціал, як майбутнього фахівця, який має володіти методикою еколого-виховної роботи на виробництві.

Отже, увесь комплекс екологічних проблем сучасності потребує нового осмислення цінностей, докорінного перегляду екологічної підготовки майбутніх спеціалістів, зокрема фахівців з напрямку «Гірництво», екологізації вузівської освіти. Слід відновити єдиний навчальний простір, який би об'єднав досвід учених і педагогів природничої, технічної та гуманітарної сфер, оскільки завдання екологічної освіти та виховання в інтересах сталого розвитку можна розв'язати лише спільними зусиллями різних фахівців.